

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

(Στὸ τελευταῖο τεῦχος τῆς «*Revue Contemporaine*» τοῦ Παρισιοῦ, (Σ/βρης 1920) δημοσιεύονται μὲ τὸν τίτλο : «Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες ποιητές : Ὁ Ρήγας Γκόλφης», μεταφρασμένα στὰ γαλλικά, μὲ ἀκριβεία καὶ μὲ τέχνη, ἀπὸ τὸ Λουδοβίκο Νεμό, διαλεχτὰ ποιήματα τοῦ Ρήγα Γκόλφη ἀπὸ τὰ «Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη», κ' ἔνα τραγούδι τοῦ δημοσιευμένου στὸ «Νουμά» μὲ τὴν ἐπιγραφή : «Πῶς νὰ σθῆσω». Πρὶν ἀπὸ τὰ ποιήματα ἡ «Σύγχρονη Ἐπιθεώρηση» τυπώνει τ' ἀκόλουθο κριτικὸ σημεῖωμα γιὰ τὸ συνεργάτη μας, ποὺ τὸ μεταφράζουμε ὁλόκληρο :

Ὁ Ρήγας Γκόλφης γεννήθηκε στὸ Μεσολόγγι κατὰ τὰ 1890. Τῆς σπουδῆς του πέρασε στὴν Ἀθήνα, ὅπου καὶ πῆρε τὸ διδακτορικὸ του δίπλωμα. Τὸ πρῶτο του ποιητικὸ βιβλίο ἐπιγράφεται : «Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη». Χωρίζεται σὲ δύο μέρη. Στὸ πρῶτο μέρος «Βουνὰ καὶ Κάμπου» ὁ ποιητὴς μεταχειρίζεται τὸν ἔθνικὸ στίχο, δηλαδὴ τὸ δεκαπεντασύλλαβο, πὺδ καλὰ ταιριασμένο στὸν παλμὸ τῆς νεώτερης σκέψης, ἀν καὶ ὁ Κρουσσάλλης ἔκαμε χρῆση τοῦ ἴδιου στίχου γιὰ νὰ περιγράψει τὴν ποιμενικὴ ζωὴ τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

Στὸ δεύτερο μέρος, ὅπου βρίσκονται τὰ καθαντὰ «Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη», ὁ ποιητὴς δοκιμάζει νὰ ξανανιώσει μὲ ποικιλία ρυθμῶν τὴ μουσικὴ τοῦ λυρικοῦ στίχου.

Στὴ «*Revue des Etudes grecques*» ὁ Εὐγένιος Κλεμάν ἀφιερώνει στὸ βιβλίο τοῦτο, γραμμὲς δικαιοσύνης, γεμάτες πίστη γιὰ τὸ μέλλο τοῦ συγγραφέα. Γράφει : «Ὁ Ἀπρίλης τῆς πλάσης καὶ ὁ Ἀπρίλης τῆς καρδιάς βρίσκουν ἐκεῖ λεπτὴ καὶ εὐκρινὴ ἔκφραση, συχνὰ πολὺ πρωτότυπη καὶ γοητευτικὴ, μὲ στίχους καλοδοουμένους, γεμάτους ἀπὸ ἀρμονία. Τὸ βιβλίο ἀνοίγει μ' ἓνα χαριτωμένο χαιρετισμὸ πρὸς τὴν «Ἀνοιξή», ποὺ μπορεῖ νὰ παραβληθεῖ μὲ τίς πὺδ φημισμένες περιγραφὰς σ' αὐτὸ τὸ εἶδος. «Τὰ ῥόδα σου», «Τὰ γέλια σου» εἶναι ὡραῖα ἀνθολογικὰ ἐπιγράμματα, μὰ τὸ πὺδ καλὸ ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ τραγούδια εἶναι ἀναμφισβήτητα ἐκεῖνο ποὺ ἐπιγράφεται «Παρανάλη». Ἡ λυγρὴ ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἀγαπημένο της βοσκὸ, νὰ μὴν παίξει κατὰ τὴ φλογέρα του, γιὰτὴ ἡ μελωδία τῆς τῆς φέρνει λύπη στὴν καρδιά μὲ τίς θύμησης ποὺ ξυπνᾷ.

Τὸ αἶσθημα, δυνατό, ἐκφράζεται σ' αὐτὸ τὸ ποίημα μὲ μιὰν ἀπλότητα καὶ ἀγνότητα ποὺ συγκινοῦν. Ὁ ἄλλος κανεὶς πῶς εἶναι κομμάτι τῆς Σαπφῶς ἢ ἀκόμα ἓνα ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια μὲ δυνατὴ γοητεία καὶ πλαστικὴ δύναμη ἀξιοπαρατήρητη. Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ὁ ἔρωτας ποὺ ἀγγίζει τὴν καρδιά τοῦ ποιητῆ. Βρίσκει καλορυθμισμένους τόνους γιὰ νὰ ὑμνήσῃ τὴ λευτεριά, γιὰ νὰ θρηνήσῃ τὴ θλιθερὴ μοῖρα ὅσων μένουνε στὶς πολιτεῖες δουλωμένοι στὴ φιλοδοξία, στὴν ψευτιά καὶ στὰ χυδαῖα πάθη. Λέει σ' ἓνα μέρος :

«Μούσα, γλυκοσπαράξεις με σὺν ἔρωτας κρυφός,
καὶ ἀκόμα ἂν δὲ μοῦ χάριες τὸ ξωτικὸ σου χάδι,
ἔτσι σὲ βλέπω ἀγνάντια μου στὸ μάκρος καὶ στὸ φῶς
σὰ μιὰ κορφὴ τοῦ Παρανασοῦ σὲ φεγγαρίσιο βράδι»

«Ἡ Μούσα», συμπεραίνει ὁ κ. Κλεμάν, «δὲ θὰ μπορέσει νὰ στερηθεῖ ἓναν τέτιον ἀγαπητικὸ της».

Μὰ καὶ ὁ κ. Ἀρὺ Ρενὲ σημειώνει στὴν ἐπιθεώρηση «*Le Feu*» : «Ὁ Ρήγας Γκόλφης φανερώνεται στὸ φιλολογικὸν ὁρίζοντα θρεμένος μέσα στὶς παλὰς καλὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ. Ἀπ' αὐτὸν τὸ γοητευτικὸ, τὸν ὁλόδροσο καὶ ἀρμονικὸ τόνον, ἔγραψε τὸ βιβλίο του ποὺ τὸ τιλοφόρησε μὲ τόση ἀπλότητα : «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη». Κανεὶς δὲ θὰ μπορέσει νὰ ρηθῇ πῶς μιὰ πνοὴ τρυφερῆ καὶ γεμιάτη νῆα εὐωδιάζει τοὺς στίχους του καὶ πῶς μιὰν ἀπριλιάτικη αὔρα φουσᾷ μέσα ἀπὸ κάθε σελίδα.»

Ὁ Κωστής Παλαμᾶς θεβαίωσε τὴ συμπάθειά του γιὰ τὸν ποιητὴ, γράφοντας γι' αὐτὸν ἓνα ποίημα, ποὺ περιέχεται στὴ συλλογὴ του «Πολιτεία καὶ Μοναξία».

Ὁ Ρήγας Γκόλφης εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐπιμελέστερους συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ «Νουμάς», ποὺ κρατᾷ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐπαναστατικοῦ γλωσσικοῦ ἀγῶνα καὶ ποὺ σκοπὸς του εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Μὲ τὴν ὑπογραφὴ «Κριτικὸς τοῦ Νουμά» δημοσίεψε ἄρθρα πολλὰ γιὰ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογίαν. Ἐκαμε ἀκόμα δημόσιες ἐμιλίες γιὰ τοὺς σιγκαρινούς ποιητὰς Μαλακάση καὶ Πορφύρα.

Τώρα ἐργάζεται γιὰ μιὰ νέα ποιητικὴ συλλογὴ μὲ τὸν τίτλο «Ὑμνος».

«*Revue Contemporaine*»

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Α Δ Ι !

Ὁ Βυζαντινὸς πρῶτος τύπος εἶναι ἀηλί καὶ ἀλί (πρβλ. γάιδαρος καὶ γάδαρος) ὑπάρχουν καὶ τύποι : ὠηλί καὶ ὠλί (πρβλ. βόηθα καὶ βόθα), οὐηλί καὶ οὐλί, (πρβλ. βούδι καὶ βούδι). Φῶς φανερὰ πῶς τὰ πρῶτα φωνήεντα εἶναι τὰ ἐπιφωνήματα : ᾶ ! ὦ ! οὐ !, ὥστε ἡ ἀκόλουθη λέξη κατ' ἀνάγκη πρέπει νὰ εἶναι κάποιο ἰλί καὶ τοῦτο τὸ βρίσκουμε μόνο στὸ Βαγγέλιο μὲ τὴ σημασία τοῦ Θεοῦ, δηλ. ᾶ ! Θεέ, ὦ ! Θεέ, οὐ ! Θεέ. Καὶ φαίνεται πῶς πρωτολέχθηκε στὰ μοναστήρια ἀπὸ κολογέρους ποὺ ἀναστενάζανε ἐπικαλούμενοι τὸ Θεὸ μὲ τὴν ξεχωριστὴ ἀφτὴ ἐβαγγελικὴ λέξη ἡλί, ποὺ ἀφτοὶ ξαίρανε τὴ σημασία της.

Ἀνάλογα μὲ τὸ ᾶ-ἡλί εἶναι φτειζόμενο τὸ ἀρχαῖο αἰ-λινον ὁμοιονόημο σκεδόν, ποὺ καὶ ἀφτὸ εἶναι τὸ ἐπιφώνημα αἰ καὶ ἡ αἰτιατικὴ τοῦ κυρίου Λίνος δηλ. αἰ ! Λίνον = ἄχ ! (τὸν) Λίνον.

Τὸ ἀλίμανο εἶναι πολὺ νεότερος τύπος, ἀπ' τὸ ἀλίμένα, καθὼς τὸ ἄλλο ξηγήσει στὸ «Νουμά» τώρα καὶ δέκα μῆνες.

Μ. ΦΙΑΝΤΑΣ